

کاشانه

ویژه نامه هفتگی سبک زندگی و خانواده روز نامه جوان

پنج‌شنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۳ - ۱۰ صفر ۱۴۴۶

حلایت و عذر دیگران را بپذیرید و سبکبال سفر کنید

■ یکی از فضائل اخلاقی از خودگذشتگی و ایثار است که گاهی اوقات این صفت با روحیه قبول عذرخواهی دیگران و به تعبیری عذرپذیری خود را نشان می‌دهد. جامعه مدرن امروزی با ساز و کارهای خود باعث شده است بعضی انسان‌ها با غرق شدن در دنیای تکنولوژی و پیچیدگی‌های آن در اصلاح روابط اجتماعی خود دچار سردرگمی شوند، از این رو نیاز است به بعضی از صفات برای تقویت روابط اجتماعی و معاشرت‌های شایسته پرداخته و به نوعی با توجه به این صفات اخلاقی باعث ارتقای فرهنگ اخلاق و معنویت شویم. یکی از این صفات مهم قبول عذرخواهی و عذرپذیری است؛ صفتی که در روایات اهل بیت (ع) تعبیر مختلفی برای آن ذکر شده است. مثلاً امام صادق(ع) می‌فرماید کم خردترین مردم کسی است که به زیر دستش ستم کند و کسی را که از او عذرخواهی می‌کند، نیخشند. زیارت اربعین، مجالی است که تا به موضوع حلایت خواستن و عذرپذیری بپردازیم و این حسنه را احیا کنیم | صفحه ۹

سفر اربعین برای کودکان تمرین عاشقی است

اربعین عددی مقدس در میان تمام ادیان است و این عدد برای شیعیان رنگ و بوی دیگری دارد. اربعین یادآور یازگشت غرور آفرین، پیروزمندانه و درعین حال مظلومانه کاروان اسرای کربلا بعد از روشنگری‌های بسیار در مسیر شام و در تاریخ است. این روز بزرگ در کنار تمام غم‌هایش، نمودی از موفقیت و زندگی با خود دارد و آن هم تمامیت رسالت حسینی است. در اربعین، تصویری که از امام حسین(ع) ارائه می‌شود تصویری باشکوه و عظیم است و نشانگر پیروزی او

و یارانش در عاشورا. این رویداد عظیم همواره در تاریخ شیعه بزرگ شمرده شده و مسلمانان کوشیده‌اند با حضور در کربلا، به عظمت آن بیفزایند و با امام حسین(ع) بیعت کنند و بگویند جامانگان سپاه اویند و آماده‌اند تا در سپاه‌فرزندش مهدی(عج) جان فشانی کنند. خوشبختانه در سال‌های اخیر، حضور دسته جمعی مردم از کشورهای مختلف دنیا در پیاده‌روی بزرگ اربعین، شرایطی را برای خانواده‌ها ایجاد کرده است تا با همراهی کودکان و نوجوانان شان به زیارت کربلا بروند.

این مسیر برای کودک و نوجوان از ساحتهای مختلف ارزشمند است. در مسیر پیاده‌روی اربعین، کودکان و نوجوانان با تجربه مسائل مختلف، مهارت‌هایی را در خود افزایش می‌دهند. همراهی و همدلی، فرمان‌پذیری، مشارکت و کار گروهی، صبر و استقامت، نظم و زمانبندی، احترام به جامعه انسانی، کمک به افراد سالمند و کوچک‌تر از خود، ایثار و فداکاری و تفکر درباره چرایی داستان عاشورا، از مهم‌ترین مسائلی است که کودکان و نوجوانان با حضور در پیاده‌روی اربعین می‌آموزند.

دکتر مصومه مرادی نویسنده، استاد دانشگاه و ویراستار ادبیات کودک و نوجوان

حضور پرشور این گروه سنی در میان جامعه بزرگسال، رنگ‌وبویی خاص به راهپیمایی اربعین می‌دهد. ماهیت وجودی کودکان و نوجوانان که سرشار از زندگی و طراوت است، می‌تواند تصویری متفاوت از این همایش بزرگ مذهبی ارائه دهد و آن را با دیگر گروههایی‌های دنیا متفاوت کند. حضور فعال، سخاوتمندانه، مؤدبانه و پرشور این گروه‌های سنی، یادآور عشق حسینی به کودکان است. آنچه از سیره امام حسین(ع) و یاران و برادرانش رسیده است، نشان دهنده مهربانی تکرار نشدنی این بزرگان به کودکان است. حضور آنها در مراسم اربعین پاسخی است به این محبت بی‌دریغ که کودکان و نوجوانان با توجه به طینت، طبیعت و فطرت پاکشان آن را دریافت می‌کنند و کشش آنها به این مراسم شورانگیز بی‌دلیل نیست. با این حال خانواده‌ها باید تا می‌توانند بگویند در مسیر پیاده‌روی اربعین به نیازها و دنیای کودکان و نوجوانان توجه کنند.

کودک با تنفس در هوای اربعین ولایت‌پذیری را زندگی و خود را آماده سربازی در رکاب امام زمان(عج) می‌کند و لازم است خانواده با حرمت گذاشتن به محدودیت‌های روحی و جسمی آنها، بدون سخت‌گیری و زیاده‌خواهی به فرزندانشان کمک کنند تا در کنار تجربه این گردهمایی بزرگ معنوی، دچار دلزدگی، خستگی یا سرخوردگی نشوند. توجه به ظرفیت محدود کودکان، پرهیز از روایت‌های تلخ داستان عاشورا، ایجاد شرایط بازی برای کودک و تجربه استقلال برای نوجوان از مواردی است که باید خانواده‌ها و فعالان فرهنگی و موکبداران این همایش عظیم در نظر داشته باشند. اگر ما به درستی عمل کنیم کودک در این فضا خواهد آموخت و با تجربه‌ای گرانبها به زندگی برمی‌گردد، البته اگر از او توقع رفتار بزرگسالانه نداشته باشیم. پیاده‌روی اربعین تمرین عاشقی است و کودکان عاشقی را به خوبی می‌فهمند. چه خوب است ما در این مسیر دلدادگی را از آنها بیاموزیم.

خودمانی

نیره ساری «روزی حضرت مسیح جایی می‌رفت در مسیر از قبرستانی رد شد. همینطور که راه می‌رفت به قبری رسید و از پروردگار عالم درخواست کرد مرده این قبر را زنده کن تا من با او حرف بزنم. به او می‌گوید:

در برزخ حالت چطور است؟ او هم می‌گوید: حال خوبی ندارم و وارث و شخص دلسوزی را ندارم تا این حال بد مرا علاج کند. مسیح از او پرسید چرا حال تو بد است می‌گوید من باربر بودم، روزی، یک آقایی به من گفت بار هیزم را که از هیزم فروش خریدم به خانه ما برسان و اینهم نشانی. هیزم را روی کولم گذاشتم. در راه ذره‌ای غذا در دندانم گیر کرده بود. دستم را بردم پشت، اندازه یک دانه خلال از این بار هیزم برداشتم و دندانم را خلال کردم و دور انداختم. از زمانی که وارد برزخ شدم دائم سرزنش می‌شوم چرا بی‌ا اجازه مالک، تصرف در مال مردم داشتی! چه حقی داشتی! چرا نگفتی!.. این حکایت از زبان شیخ حسین انصاریان، منبری معروف نقل شده است که مکتوب آن را در خودمانی امروز آورديم و با همین حکایت ادامه خودمانی امروز را می‌نویسیم.

■ **حق الناس در کلام امیرالمؤمنین(ع)** نقل از امام علی(ع) است که خداوند عزوجل فرمودند: «به عزت و جلالم سوگند که از ظلم هیچ ظالمی نگذرم، گرچه زدن مشتی باشد، یا کشیدن دستی یا شاخ زدن گوسفند شاخداري به گوسفندی بی شاخ، خداوند تقاص بندگان را از یکدیگر می‌گیرد تا جایی که هیچ کس به گردن دیگری حق و مظلمه نداشته باشد. آنگاه ایشان را برای حسابرسی می‌فرستد.» امیرالمؤمنین همچنین می‌فرماید: «اگر همه آسمان و زمین را به من بدهند حاضر نیستم دانه‌ای را از دهان مورچهای بگیرم.» یعنی به این اندازه پای ما حساب می‌شود. و حالا رسیدیم به سفر کربلا و مقطع زمانی حساس «حلالم کن.»

البته در طول سال و روزهای دیگر هم این لفظ را زیاد می‌شنویم و چه بسا که می‌گوییم: «حلالم کن.» به لطف فضای مجازی هنرهای زیادی هم داریم تا جایی که یک عکس حاضر و آماده مزین به بارگاه ملکوتی سیدالشهدا یا بین‌الحرمین را در صفحه خود می‌گذاریم که حاوی این مطلب است: «عازم کربلا هستیم، حلالم کنید.» ما نمی‌دانیم مدیون چه کسانی هستیم؟! به چه کسی مقروض هستیم؟! به چه کسی بدهی کردیم؟! کجا آبروی کسی را پرديم و کجا لطمه زدیم؟! با فرض ندانستن (البته بخش اعظمی از ظلم‌هایی که به دیگران کردیم را می‌دانیم)، خود شما اگر باشید، با یک عکس به سراغ فرد می‌روید و می‌گویید فلان جاز تو دلخوری داشتم، حالت نمی‌کنم! یا توقع دارید دیگران چنین کاری کنند؟ حلالم کن و تمام. گاهی وقت‌ها یک جمله، یک حرف کافی است یک عمر زندگی کسی را برهم‌زنیم و آتشی در لحظه‌های او بیندازیم که با هیچ آبی خاموش نشود. بدهکار هستیم و مالی را باید به دیگری

سیدالشهدا(ع) از حق الناس نمی‌گذرد

زیارت می‌روی قبلش حسابت را صاف کن!

بازی می‌کنیم. حق الناس. آزار و اذیت، تندی و تیزی و حتی ترس دیگران و تحمل نکردن ما از سوی دیگران است. از حضور فردی در محیط کار یا منزل و حتی ساده‌تر از آن اینکه دیگران از حضور سخت و تلخ ما بترسند، حق الناس به حساب می‌آید. حق الناس به قدری مهم است که حتی اگر پای ما بوی بد بدهد از رفتن به مسجد منع شویم.»

وی ادامه می‌دهد: «ظلمی که خدا هرگز از آن صرف‌نظر نمی‌کند دینی است که مردم بر یکدیگر دارند. پیامبر خدا(ص) می‌فرماید: شهادت هر چیزی را پاک می‌کند، مگر قرض را.» ■ **حق الناس در کلام خدا** از نظر آموزه‌های قرآن، هر کسی نسبت به دیگری ستمی روا داشت، و حتی از او ضایع کرد باید ضمن توبه و استغفار به درگاه خدا، به اصلاح امر فاسد خویش بپردازد (بقره، آیه ۱۶۰، نساء، آیه ۱۴۶) و از مظلوم عذرخواهی کرده و از او عفو و گذشت و بخشش را بخواهد؛ و مظلوم از باب رحمت، طالب حلایت را عفو کند و از خطا و گناهش بگذرد. خداوند می‌فرماید: و گذشت کردن شما به تقوا نزدیک‌تر است و در میان یکدیگر تفضل و بزرگواری را فراموش نکنید؛ زیرا خداوند به آنچه انجام می‌دهید بیناست. (بقره، آیه ۲۳۷)

چه بسا همانطور که بیان شده گناه نکردن آسان‌تر از توبه کردن است. غیبت نکردن، تهمت نزدن، آزار نرساندن به دیگران، مظلمه برگردن خود نگذاشتن بسیار ساده‌تر از طلب بخشش و حلایت گرفتن است. چه بسا روزی با عدالت خدا به خودمان بیاییم، که با همان یک عمل یا حتی یک حرف ساده ما مسیر زندگی کسی به بی‌راهه رفته باشد. یا مالی از دیگری بر گردن ما باشد که سال‌ها زندگی او را به فلاکت و مسیرهای باطل و غلط انداخته است.

■ **حلالم کن و خداحافظ یعنی چه؟!**

اگر حق الناس مادی داریم، دین خود را پرداخت کنیم تا فرد راضی شود. اگر خجالت زده‌ایم، واسطه‌ای بفرستیم تا ظلمی که روا داشتیم مرتفع کنیم. اگر دسترسی نداریم، به نرخ روز رد مظالم پرداخت کنیم. اگر از بیت‌المال، مجموعه، مؤسسه و نهاده‌سواء استفاده کردیم، به سازمان و مجموعه اطلاع دهیم. اگر تهمت و سرزنش و تحقیر و ترس به دل کسی انداختیم، رقعش کنیم. اگر دل شکستیم، جبران کنیم، اگر دیر شده به نحوی دیگر جبران کنیم. اگر مقروض هستیم، یا قرض را بدهیم یا از تا بازگشت مهلت بگیریم.

از ته دل باید حلایت بگیریم. ممکن است فرد به زبان بگوید حلال کردم اما واقعاً نکند. خلاصه اینکه به حساب خود برسیم قبل از اینکه خداوند به حساب ما برسد. در نهایت اینکه اگر به هیچ طریقی زورمان نمی‌رسد لاقال از دعای روز دوشنبه غافل نشوید که برای هر هفته ما لازم است. در این دعا از خدا برای هر وعده و پیمانی که ناعهدی کردیم آمرزش می‌طلبیم. باشد که خدا کمک‌مان کند تا حق الناس دوست، رفیق، همکار، مدیر و کارمند، همسر، خواهر، برادر، خویش و غریبه و آشنا را هر لحظه در زندگی خود رعایت کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین علی سرلک:

پیاده‌روی اربعین آرمانشهر گمشده انسان را مجسم می‌کند

سیده رقیه آذرنگ نویسنده، پژوهشگر و فعال فرهنگی:

زیارت اربعین نمونه عالی سبک زندگی اسلامی را به نمایش می‌گذارد

دکتر محمود سعیدی رضوانی، استاد دانشگاه و کارشناس دینی:

پیاده‌روی خانوادگی اربعین صفا و صمیمیت به ارمغان می‌آورد

آنگاه که باید دل به دریا زد همین جاست